

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Iohannis Apostoli & Euangelistæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

præterea autem cum Mardonio Dorotheus, & beati Indes & Petrus simul cum Mygdonio, & tres virgines, Agape, inquam, & Theophila, & Domna, quæ erat longè pulcherrima, & maximè veneranda: Ad gloriam Christi veri Dei nostri: Quem decet omnis gloria, honor & adoratio, nunc & in secula seculorum, Amen.

VITA BEATI IOHANNIS APOSTOLI ET
EVANGELISTAE, PER SIMEONEM METAPHRASTEN
scripta. Habetur in Oecumenio post Apocalypsis expositionem, ut ait Aloysius primo Tomo operum eius fol. 17. Nos capita margini pro more adiecimus.

Decbr. 27.
Cap. 1.

VAM parum absit homo ab Angelis, quodque ipsi possibile sit vnà cum illis versari, viciniusque assistere, imò etiam Deum imitari possit, quodque multo maius est, filius illius iuxta gratiam effici, ostendit præ omnibus magnus hic Euangelista & Apostolus, matre quidem Virgine ditatus: dignus autem habitus, qui Christi frater vocaretur, ipsique factus socius & particeps arcanorum. Verum ipsam et diuina oracula voce maxima prædicant Dei in seipso magnalia. Attamen id manifestius sermo nobis explicabit. Hic enim verbi vox, filius tonitru, vniuersum prædicatione comprehendens orbem: & quod omnium maius est, solumque in se sufficiens, dilectus ab ipso Christo meo, patriam quidem non habuit ciuitatem aliquam, sed ex vili quodam pago, & abiecta regione natus est. Confirmant hunc sermonem scribæ, dicentes: Prophetam ex Galilæa non surrexisse: Confirmat & ille verè Israëlita, contendens nullum bonum esse posse à Nazareth. Ex hac igitur hic, & ex tali tantus sacerdos, veluti ramus quidam productus: patre quoque, conformiter ad patriam abiectus & obscurus, nempe piscatore, ac paupere. Et hic quidem puerilem iam ætatem egressus erat: porro pater filium ad idem opificium assumit, piscariorumque artis haredem ipsum efficiens. Artis itaque socius erat filius patri, & familiaris ac domestica erat vtrique paupertas. Quid enim pauperius & abiectius dicere quispiam poterit, quàm sint piscatores? quorum hic vnus erat præceptor veritatis, ac præceptor. Quodque maius est ad abiectiōis demonstrationem, non in mari piscabatur, sed in breui quodam lacu, vnà cum patre, & fratre Iacobo versabatur, rupta sarcinis retia, (quod & ipsum extrema paupertatis erat) ac manuum artificio consolans necessariorum indigentiam. Itaque Græcicæ disciplinæ ne in modico quidem particeps erat. Cuius rei testis est diuus Lucas, qui ipsum idiotam vocat, & alienum à literis. Vnum hoc solum habebat insigne, quo agnosceretur, & bonum hoc vinculum à patribus trahebat, nempe pietatem.

Ioan. 19.

Marc. 3.

Ioan. 13. 19.
20. & 21.

Ioan. 7.
Ioan. 1.

S. Iohannes
primò fuit
piscator.

Matth. 4.

Actor. 4.

Cap. 2.

Psal. 32.

Matth. 4.

Quid à Christo filio Dei didicerit.

Cap. 3.

Vbi autem umbraticæ nebulae eleuatae sunt, & ea, quæ figurarum erant, transire in veritatem coeperunt: & tu Domine, qui singularim finxisti corda nostra, non dispersisti testamentum tuum, quod nobiscum pactum erat, sed videns vidisti afflictionem Israël: & non exutus diuinitate, propter nos factus es id, quod nos, sine peccato: & throno patris non relicto, Virginem inhabitasti propter me, vt ego caelos inhabitarem, & ex veteri casu reuocatus, & liber à peccato, ac primam adoptionem suscipiens: oportuit sanè esse & discipulos, qui mysterio dispensationis ministrarent. Tunc quidem vocatur Andreas & Petrus: aduocatur autem & hic, qui circa pisces & retia ac lacus versabatur: & iussus verbi voce, vt hominum piscator constitueretur, protinus patre scaphaque relictis, ei qui se vocabat, adiungitur: & terreno homine exiit propter caelestè, ac piscationem animarum transmutatus addiscit, & præceptoris vestigia secutus, inimicos diligit, persequentibus benedicit.

Vtque vno verbo absoluam, in huius lege exactè instruitur, talemque nactus præceptorem, similem demonstrat disciplinam: & ascensionem in corde disponens, disci-

SURIU

qber
Nobes
RVIII
5

discipulus familiarissimus, ac præco maximè theologus efficitur: omnes sensus moderatur, familiaris omninò virginitati efficitur, tali vtendo alimenti ratione, vt summa parsimonia viuere duntaxat posset, sacrumque corpus, vt subsisteret, conferuare. Hinc etiam virginitatis appellatione datur, & amicus eius, qui imperium tenet, efficitur: magis autem & ipsum habet in seipso loquentem: & rursum ab eo audit, quæ ille à patre audierat: cumque in montem ascenderet, ipse vnà conscendit, ac dignus habetur visione admiranda, & maiori, quàm discipulorum, ipsam verbi diuinitatem denudatam intuitus, & cælestem audiuit vocem, qua dilectum filium declarat pater, ac veteri testamento præponit Evangelium.

Decens ac honorifica cœna subsequitur, & ne tunc quidem Iohannes relinquatur. Deindè cum Petro opus esset discere, quisnam is esset, qui horrendam illam proditionem parturiret, nec ipse auderet interrogare, quanquam primas teneret in choro discipulorum, Iohanni hoc committit. Nouerat enim id, quod Christus erat apud ipsum, hoc Iohannem esse apud Christum: & quòd ipse quidem diligeret, ille autem dilectus esset. Et vide quanta accedat ipsi libertas loquendi. Neque enim vulgari modo interrogat, neque primum excusans, quòd metu accederet: sed sciens quanto ipsum amore prosequeretur, sedenti adhæret præceptori, & in huiusmodi recumbens, ait: Domine, quis est qui tradit te? Ille autem libenti etiam animo accipit, quòd ille fecerat, & quasi opportunè fuerit liberè locutus, gratum habet. Ex eo enim, quòd protinus quæstionem soluat, ac pane designet proditorem, significat se non agrè ferre eam libertatem. Itaque hinc etiam manifestum est, quòd cathedram, quam proximè Christum cum fratre petiuit, non gloria, sed Christi amore petiuerit, & quòd nollet hicalium esse sibi dilecto viciniorem.

Condemnatur Iesus, & ad est Iohannes, ac ad atrium Pontificis, cum notus esset Pontifici, vnà congregatur, loquiturque ostiaria, & Petrum pro foribus stantem introducit. Imminet tempus salutaris passionis, & verbum permanet, vt procedat ad patrem, ac Iohannes cum matre adstat cruci, materque audit à filio ac suo conditore: Ecce filius tuus dilectus: & rursum hic, Ecce mater tua. Ab hoc igitur tempore virgo hic mente & corpore, matrem ac Virginem sibi vendicat: nec multò post Christum, qui resurrexerat, videt, vidensque agnoscit, & cum Petro ad sepulcrum venit, ac prior procurrit, & postquam sepulcralia vidit, spiritus inflationem suscipit, eiusque donis datur, ac diuinis manibus consecratur vniuersi orbis Apóstolus.

Quoniam autem præceptorem audierat alias quoque oues habere, quæ licet ex hoc non essent ouili, oportet tamen & illas congregare, & ab eodem regi pastore fierique vnum ouile, & eas rectè ac liberè ipsum sequi, neque aliena fistula rapi & dispergi, ac corrumpi: hæc, quantum æquum est, anxie curat, & in iter ad hoc mittitur, vt dispersas oues in vnum congregaret, & eam quæ errâisset, fistula veritatis reuocaret, ac sub vno vero pastore ouile repararet: si quis duram ac repugnantem haberet animam, hoc eodem igne succulentam redditurus ac teneram. Vnde, relicta Palæstina, in Asiam proficiscitur: Cumque ea, quæ ipsam concernebant, rectè disposuisset, Ioniæ occupat, ac Ephesum aggreditur, vbi plures ac crudeliores fere erant, & talia, quæ periculo quouis longe periculosiora essent. Et primum quidem templum Amazonum, ipsis idolis cõsecratum, vna prece subuertit, ac veluti plateæ lutum diruit. Deindè sacrificorû, qui à sacrificiorum appellatione cognomen sortiti sunt, hos quidem sermonibus, illos autem signis, rationibus ac necessitatibus transfert ab errore: & huiusmodi exuberantibus modis efficit, vt transmutentur ad discendam pietatem, & ipsi etiam alijs constituentur deinceps veritatis duces ac præceptores. Ac ita partim quidem alios obiurgando, partim verò, quæ conueniunt, etiam admonendo, omnibusque omnia factus, in sortem eorum, qui salui fiunt, omnes pellicit: vt hinc factum cognosceret, quòd à Paulo dictum est: Vbi abundauit iniquitas, ibi superabundauit & gratia.

Verum maligno illi non dabatur inter hæc requies. Certè oculis inuidis intuitus pietatem adeò succrescere, cognita huius rei causa, omnem aduersus illud mouet lapidem. Quid ergò sumit consilij? Domitianum Vespasiani filium ingressus, qui post Titum obtinuit imperium, cum illo aduersus pietatem decernit. Ante omnia autem Iohannem, qui robur vniuersorum erat, tollere conatur: statimque ipsum

LS

Relegatur in exilium. ipsum ab Asia ducit in Europam, & in exilium relégit, quemadmodum in sequenti sermo manifestare poterit. Vbi enim in conspectum Imperatoris venisset, & quis, & vnde ortus esset, quamque profiteretur religionem, & quemnam diceret esse venturum, interrogatus esset: Iohannem quidem se vocatum esse, & à Iudæorum genere prodijisse, ac sodalitiij Christianorum esse responderet: se autem annunciare hunc esse venturum, cuius thronus veluti luna preparatus, ac perfectus esset in seculum. Vbi autem dixisset Imperator: Et quibus modis hæc confirmare poteris? Neque enim hæc sufficientia sunt ad faciendam fidem eorum, de quibus non est in promptu demonstratio: Morbi protinus (ô ineffabilem Domine tuam potentiam) & dæmoniorum legiones pelluntur: reuiuiscunt autem mortui, iussum sequendo velocius, quam viuentes. Quibus ô Rex (aiunt Iohannem dixisse) nē dubites, ab his, quæ apparent, coniecturam faciens eorum, quæ manifesta non sunt. Porro que de Saturno, & Ioue, cæterisque dijs vestris feruntur, nisi sufficientes essent, qui ante nos demonstrassent, utique & ego facile ostenderem nihil esse, sed plena potius ingenti vituperio, risuque ac dementia. Verum enim uerò deceptionis saluagine abiecta, fatiare potius fonte potabili ac dulcissimo.

Cap. 8. Hunc autem stupore simul & ira correptum aiunt, hinc quidem ob portenta ab ipso peracta: illinc verò ob id, quòd deos suos calumniaretur. Itaque ad sermonis splendorem non accessit ob tenebrarum, quæ in eius corde erant, crassitie. Quòd autem hunc non occiderit, dictus ad Petrum sermo prohibuit, putà: Si eum velim manere donèc veniam, quid ad te? Sed virum perpetuo exilio condemnauit, in vnam Sporadam insularum relegans, (Patmos huic nomen erat) cum olim apud Romanos æquaretur morti exilium. Ductus est igitur ad exilij terminum magnus Apostolus, & insulam apprehendit. Non longo postmodum tempore insularum seruatore ac patronum ducunt tonitruum filium, & ad æquitatem transeunt, seseque ad pietatem componunt. Itaque cum hic esset Apostolus, & admirandus Dionysius fermè iam nonaginta esset annorum, ex Athenis scribit ei in hunc modum:

Ioan. 21. Tuam saluto sacram animam, dilecte, & erit mihi id peculiarius præ multis. Salue igitur verè Christo dilecte. Consequenter autem etiam hæc addit: Quid admirandum, si Christus verum loquatur, & iniqui discipulos è ciuitatibus expellant, ipsi sibi ipsi condigna distribuens, & execrandi à sanctis se segregantes? Deinde etiam ad ipsum finem Epistolæ hæc de futuris subscribit: Omnino enim fide dignus sum, inquit, ut qui à Deo didicerim, quæ decreta sunt, tibi contingant, & dico etiã, quòd liberandus sis è custodia, qua in Patmo seruaris, & in Asiaticam terrã reuertens, ibique facturus boni Dei imitationes, & his, qui te sequuntur, traditiones. Sed hæc quidem postmodum suo tempore contigerunt, ac terminum accepit vaticinium, (quemadmodum in sequentibus sermo manifestare poterit) cum iam Dionysius sub Domitiano pro Christo vitam martyrio finisset.

Traditioes Ioanis Apostoli. Quæ sunt autem facta post hæc? Domitiano ex hominibus sublato, Nerva in Imperio succedit, & condemnatis in exilium, tanquam benignus & humanus donat renocationem. Nec multo post tempore Traianus sceptrum Romanam suscipit, & consecutiue humanum confirmat edictum, reuocans eos, qui in exilio erant. Venerunt ergo & in Patmon Imperatoris edicta, venit & ad Iohannem reuocatio. Et ille quidem decreuit nauigare in Ephesum: porro qui in insula erant, dicebant, nē se desereret, sed apud ipsos permaneret, non aliter quam qui ferre non possunt, ut à pio patre derelinquantur. Hinc autem lamenta, luctus, ac lachrymæ. Quis, inquit, nobis tuum explebit ordinem? Cui verò tali patri ac pastori subiecti esse poterimus? Quid desiderij, quid flammæ ex ipso procedentis, solatium efficiemus? Quum autem persuadere non possent, dum supplicarent ut virum apud se retinerent, secundæ fuit supplicationis initium, & secundas rursùm faciunt petitiones, nē totum se ipsum auferret, neque vniuersa tristitiæ mole eos ostenderet, sed vel pro re vmbra, suos, inquam, sermones pro se apud ipsos relinqueret, ac mysterium, quod apud nos factum est, vniuersæ dispensationis Christi describeret. Cedit igitur illorum petitioni, immò cedit potius paternis visceribus, quibus hic erga ipsos utebatur, præsertim cum superna prouidentia ita disposuisset multorum salutem ac Euangelij prædicationem. Et primum quidem ipse ieiuniū sibi imperat, abstinentiam à malis, & hos quidem in tali quiete relinquit.

Cap. 9. Reuocatur cum cæteris ab exilio. for. * offendet, Scripturas Euangelij, & sibi & alijs ieiunium indicit.

Certe

SURIU

ober
Nobis

RVIII

5

Ceterum vnum quendam e septem se sequi iubet, (Prochorus hic erat) vt ipse
quidem ea, quæ à Deo essent: iste autem, quæ ab ipso, notaret. Porro ipse montis
veruicem capessit, & more Samuëlis quidem rectus erigitur: sicut Moyses autem
manibus eleuatis effiguratur, & mentem à sensibus abstractam, totam refert in id,
quod exoptat. Quid ergò hinc secutum est? Horrenda tonitrua, & terrores, ac ful-
gura continuè vehementi fragore elisa, & repenti effulgentia: quorum si quis
imagines ac figuras dixerit ea, quæ multo antea sub Moysè contigerant, quando
Deo aderat, & ab eo tabulas accipiebat, nequaquam à veritate aberrauerit. At Pro-
chorus interim pronus quidem, & velut exanimis non ferebat inter huiusmodi
versari spectacula: ipse verò stat imperterritus, cum charitas procul abiiecisset ti-
morem. Ad extremum tonitru in vocem exprimitur, ac dilucidè resonat: In prin-
cipio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Prochorus,
qui diuina institutione proximus erat, lumen quidem videbat, quanquam subtrem-
ulus, porro neminem audiebat: quia neque hi, qui cum Paulo & Moysè quon-
dam erant, eos audièrunt, qui illos in sacris instituabant. Lingua tonitru, theolo-
gus est. Et sacrarum rerum discipulus, represso paululum timore, subtremula ma-
nu, quæ indè sumpta sunt, exarat, donèc perfectum est Euangeliū. Deniquè cedunt
pauperes, ac terrenis reuelantur caelestia.

Cap. 10.

Exod. 17.

Exod. 19.

Ioan. 1.

Afor. 22.

Exod. 24.

Cap. 11.

Exod. 32.

Tandem etiam à monte descendit Iohannes, nouam legem sibi creditam ha-
bens, quæ eademmodum olim tabulas Moyses Dei inspector, illamque ferens dat his,
qui perierant. Ità ergò vbi nouam legem, quam acceperat, illis tradidisset, ipse vi-
sane, & inuitis quidè infularibus, nauigabat tamè Ephesum versùs. Porro illi, velu-
ti qui oculorum cæcitate longo tempore detinentur, si quando possint morbum
repellere, longè iucundius solem intuentur: ità & Ephesij recipientes Christi di-
lectum, quodam etiam modo desiderabilius, quàm prius, afficiuntur. Quid autem
ille: Quanquam vehementer fuisset frequenter fatigatus, nò dat oculis somnum,
nec palpebris dormitationem, nec requiem temporibus: sed populum quidè ex-
hortatur, aduersùs autem incredulos zelum ostendit: errore supplantatos redu-
cit ad veritatem, feras arcet, quæ post suum discessum impudèter in ouile se inges-
serant, ac gregem reuocat. Ità dispositis his, quæ circa Ephesum erant, ad propin-
quas gentes discedit, hinc quidem Episcopos constituturus, illic verò integras quo-
què docturas Ecclesias spiritu obfirmari.

Redit Ephe-
sum, & stre-
nuè curat
salutè ani-
marum.

Cap. 12.

Verum me huc sermonis progressum, factum illud animæ generosæ ac huma-
na occupat, quod etiam alius reperens (veluti narrat Clemens ille Alexandrinus
Ecclesie presbyter, vir & in alijs admirandus, & eloquentia sanè laudabilis, in ser-
mone: Quis diues saluus fiat?) retexam. Quum enim peruenisset Iohannes post
reditum ex Patmo ad quandam vicinarum ciuitatum, cuius etiam appellationem
nonnulli dicunt, & fratres, qui in hac erant, opportunè recreâssent, quendâ ibi ad-
ulescentem reperit magnitudine mediocrem, ad spectu cipiilem: cumque perspicua
spiritus efficacia generositatem animæ illius, ac morum liberalitatem obseruâs-
set, benedictiones dat adulescenti, & sufficienter ipsum inungit ac excitat. Quoni-
am autem iam discessurus erat, & aliò accessurus, vt & terram prædicatione, & ma-
re, ac insulas accederet, ciuitatis Episcopo adulescentem in ecclesia coram Christo
teste commendat, vbi multa de illius disciplina, & educatione præcepisset. Ille ve-
rò prompto suscepit animo, pollicitus multa quoquè se adiecturum in cura circa
adulescentem. Deindè ille quidem Ephesum discedit: hic autem assumptum in
domum adulescentem alebat, instruebat, curam eius habebat, tandem etiam bap-
tizauit. Porro vbi Domini signaculum, nempe firmum munimentum ipsi addi-
disset, d' incèps custodia liberum esse dimisit. Ad hunc autem, qui ante tempus re-
missionem acceperat, subeunt nonnulli coætanei, effrenes ac indisciplinati in cu-
piditatibus. Et primum quidem adulescentem ad vitia persuasibilem, preciosis
conatijs ac mensis sibi conciliant. Quæ autem hinc sequuta sunt? Facilis enim ac
procliuis est via, quæ ducit ad vitia, & cum, qui primum eius attigit gradum, facile
admodum est per omnem æqualitatem detrahi protinùs vsque ad extremum. Hac
via dum etiam nocte ad furta accederent, adulescentem vnâ protrahunt. Ille verò
iam amore latrocinij succensus, & spe diuitiarum cupiditatem exacutens, nihil iam
meditabatur, quod esset exiguum, propter naturæ ac indolis generositatem. Deni-
què etiam latronum sodalitatem his, qui secum erant, demonstrauit, atque hic la-
tronum

Hanchisto-
riam præter
alios, etiam
Chrysosto-
mus ad Theo-
dori lapsū
recitat.

A Iulians
benè insti-
tutus, à ma-
lis socijs ex-
uertitur.

Fit princeps
latronum.

Bbbbb tronum

LS

tronum princeps, primusque raptor erat vehementissimus. Post hæc verò vbi Iohannes rursùm ad eam ciuitatem remeasset, cæteris, propter quæ eò venerat, dispositis, vt æquum erat: age sanè, inquit, ad Episcopum, depositum nobis redde, quod ego & Christus loco testis in ecclesia apud te deposuimus. At ille cùm existimaret pecunias esse, quæ repeterentur, primùm quidem obstupuit, cùm sibi nõ esset conficius se id, quod reperebatur, accepisse, & neque credere posset fieri repetitionem ob ea, quæ non haberet, neque Iohanni non credere. Vbi autem dixisset: Adolescentem repeto, & fratris animam, intimiùs suspirans senex, ardentiori spiritu, ac sublachrymatione miseriam indicans: Ille, inquit, mortuus est. Porrò interrogatus, quandò, & quomodò, quæve morte: Deo, inquit, mortuus est, cùm latrocinium exercere elegerit, & montem loco ecclesiæ inhabitare, perditorum conuersionem amplexus potiùs, quàm nostram erga ipsum sollicitudinem ac curam. At ille

*Eccè digna
tanto Apo-
stolo erga
perditū ado-
lescentē cha-
ritatem.*

ob hoc dolore vehementi oppressus, Re vera, inquit, egregium te custodem animæ fratris reliqui: verùm equus iam adstet, ac viæ ductor mihi detur. Statinque conscenso equo, totas laxabat habenas, minorem esse existimans equi velocitatem pro sua festinatione. Iamque monte apprehenso, à latronum custodia, nihil deprecans, neque fugiens, capitur. Et in hoc, inquit, veni: itaque ad principem vestrum me ducite. Porrò vbi ille hunc esse ipsum Iohannem cognouit, certè pudore suffusus fugit. At hic obliuioni tradita senectute, ac motione, quæ mundum conserui solet, persequitur. Deindè magna quadam grauique voce clamans: Quid, inquit, fili fugis me patrem tuum? meam reuerere canitiem, ac floris ætatis tuæ miserere: adhuc tibi spes vitæ relinquitur: ego pro te rationem reddam: Consisse in loco filii: Christus me misit ad te. Hæc cùm audisset adolescens, primùm quidem constitit, terræ pauimentum intentis oculis intuens, præ pudore oculos non potens fursùm erigere. Deindè proiecitis in terram armis, miserabili quodam modo cum magno dolore eiulatur, ac venientem amplexatur senem, propter gemitus quidem efficiens, nè fletibus dignus esset: propter lachrymas verò, nè vellamentis: solam occultat dexteram: verebatur enim & hanc ipsi porrigere, quam tot sceleribus ac latrocinijis scædauerat. Porrò ille veluti pater vehementi amore visceribus fauciat, spondet veniam, misericordem pollicetur iudicem, & apprehensa dextera, deosculatur, & ad ecclesiam reducit adolescentem. Deindè abundanti vtens oratione, perseuerat ieiunijs annitens, & adolescentis animam varijs sermonum cantilenis velut vnguentis quibusdam delinens, non priùs abscessit, quàm hunc prioris sanitate donaret, magnum quoddam vitæ relinquens exemplum ad pœnitentiam. Et hoc quidem tale est, & ad eò dignum, quod non occulterur.

*Respicit
latronum
princeps, &
integre cu-
natur à S.
Iohanne.*

Cap. 11.

Porro illud longè maius est, longèque magis admirandum, & ex eadem benigna illa anima compassionem simul & potentiam ostendens. Dicitur enim quidam fidelis eo tempore, qui priùs vitæ necessaria sufficienter habuerat, nec aliqua pressus fuerat indigentia, ad extremam inopiam postmodum recidisse, vt & debitorum multitudine circunvallaretur, & innumeris sceneratoribus suspectus esset, ac velut fera quædam à tergo sagaciter inuestigaretur ab illis & inquireretur, ac in ipsarum rerum necessariorum inopiã vagaretur. At enim cum pudore, quem ob sceneratorum exactiones miserè sustinebat, iam etiam necessitatem ex indigentia non ferens homo, ad mortem decreuit confugere, idque conabatur, vt hæc quantocytus ad se veniret, si fortè hinc & egestatem, & debitorum multitudinem dissoluere. Verùm quoniam hæc vltro non veniebat, compendiosam viam ad hanc inuenit, & quem tunc peritissimum esse sciebat conficiendis venenis ac præstigiatorum, cultu Hebræorum, hunc accessit, eique reuclat, quid in animo haberet, ac orat cum, vt qui possit sibi auxilio esse in eo, quod mente conceperat, & suæ mortis fieri particeps. Atque hic confessum promptus inuenitur minister, ac venenum illi tradit, vitæque subuersionem consulit. Porrò miser ille, accepto veneno, domum redit. Cum varijs autem luctans cogitationibus, curisque duplicibus anxius, & nunc quidem præsentibus delectationibus huiusque vitæ concupiscentia allactus, nunc verò sceneratorum multitudinem, aliasque ex indigentia procedentes molestias considerans, medius stabat inter extremam consilij inopiam. Siquidem cùm ad dulcem hanc lucem respiciebat, venenum respuebat: quandò verò ad circumstantem vndiquè egestatem, animoque insidentem anxietatem, ausum sumebat ad-

*Quidam Chri-
stianus ex
desperatio-
ne veneno
seipsum ni-
situr extin-
guere.*

SURIU

qber
Johann
RVIII
5

versus mortem : victus tamen est à necessitate, & vt hinc liberaretur à molestijs, elegit ab ipsa vita liberari. Denique in fuso veneno, sumptoque extremis digitis crerere, quandoquidem animus ad id non accedebat, sed timide admodum se habebat, intusque sibi cor continuè palpirabat : tandem Crucis signaculo Christianis conuicero venenum consignat, statimque vbi clausis oculis bibisset, (ò magnam admirandam, Christe, tuam potentiam) illæsus permansit, Cruce veneno suam tollente vim.

Cùm autem simili rursùm necessitate opprimeretur, & ab ipsis creditoribus obluderetur, animamque haberet priori oppressam inopia, & quæ omni modo pareretur è presentibus liberationem, labefactabatur tamen ad fumendum alterum venenum, & ad mortem accedere recusabat. Verùm cùm è presentibus non liberaretur difficultatibus, grauius esse malum iudicans iterata etiam morte, accedit ad veneficum, rursumque ab illo poscit aliud pharmacum, vt malum malo melleretur, cùm id, quod prius acceperat, nihil ad id, quod necesse erat, tulisset auxilij, vt potè sua natura illud vincente. Nam id impedimento fuisse veneni efficaciam demens dicebat, non intelligens Crucem fuisse, quæ hic mortem abstulisset, quæ etiam antea serpentem, longè hoc veneno potentior, sustulerat. Itaque præstigator ille ac veneficus, & ipse pharmaci debilitatem damnans, aliud ipsi porrigit, quod priore multo efficacius erat. Cùmque rursùm domum venisset, ac illud bibiturus esset, cum priori timore & agonia, duplicibusque illis anxietatibus luctabatur, & sudore vndique circumfluebat, ac tremebat. Deindè vbi rursùm consueto Crucis signaculo calicem consignasset, ac bibisset, iterùm illæsus permansit, ipseque oblituit, sanè cùm causam coniectare non posset, ac mirum in modum desperationis stimulis iactabatur. nondùm enim intelligere poterat, quòd Crucis efficaciam esset, quæ veneni vires exingueret. Cùmque homo animi angustia ac calamitatum pelago immerfus, nec vel paululum ad saniorum mentem redire, nec ea quæ (vt aiunt) ante pedes erant, cognoscere posset, hinc iteratò abit ad Hebræum, & eadem, quæ prius, exponit. Cùm autem & ille consternatus esset, longoque tempore super ea re consilio destitueretur, deindè etiam causam aliquam deprehendere cuperet, propter quam in veneno falsus esset, (ipse enim veneficus erat, & huiusmodi rerum artifex) quo pacto & in quem modum, vbi domum redisset, venenum acciperet, minutatim per singula interrogabat. Hic autem, Nihil, inquit, aliud ago domum veniens, quàm quòd in fuso crateri veneno, deindè paululum etiam labefactatus, & anxietate in corde concussus, Crucis signo, vt quòd à Christianis ex consuetudine fieri solet, propter timorem calice obsignato, oculis clausis illud bibo. Vbi primùm Crucis nomen hic audisset Hebræus, intellexit statim quòd erat, nempe Crucem esse, quæ vim tolleret veneni. Porro nè res nudæ solum haberet suspicioni, quandam etiam requirit fidem : cuidam illius cani tradito veneno, hunc protinus interimmit.

Hebræus autem nullas amplius requirens demonstrationes, abiurata patria secta, ad veritatem accedit. Idque primum tollit errorem, & venenum ei, qui alio modo vsus fuerat, verè mortiferum ostensum est prioris veneficij, ipsius signum mutationis idoneum. Accedit ad Christi discipulum, duces errantium : tubæ variarum spiritus linguarum mentis conceptum indicat, arguit insipientiam, publicanum illud mysterium, manifestat prioris erroris insensibilitatem. Porro ille & accedentem suscipit, & laudat resipiscentiam, ipsumque adhortationibus munit ac consilijs. Deindè & baptismate regenerat, & vniuersorum Domino conciliat. Verùm neque communis salutis dispensator cum, qui Hebræo fuerat occasio mutationis, ita malè habentem neglexit : sed causa cognita, quæ ipsum ad id periculi duxerat, & propter quam, vltro propria quoque vita miserè priuandus erat, & paternis ipsum refouet colloquijs, & illius animam, quæ iam conciderat, erigit, ac tristitiam & desperationem abijcit. Deindè opere etiam affert consolationem, quandoquidem & hoc poterat efficere. Quoniam enim & debitorum repetitione, & rerum necessariorum inopia oppressum illum vidit, & ob id ipsam vitam miserè abijcientem, quid facit? Atque hinc mihi considerate, quibus donis ille dotatus fuerat. Quod enim antea Petrus, cum ipso templum ingressurus ad horam preceationis nonam, qua (vt inquit Lucas) vsus est in claudio, qui ad speciosam templi portam sedebat, ac eleemosynam petebat, dicens, Argentum & aurum

Crucis signaculum, Christianis consuetum, veneno vim abtulit.

Rursus Crucis signaculum in calice factum, eum, qui venenum biberat, preseruauit.

Mira signi Crucis virtus, quo antiquitus frequentissime vtebatur Christiani.

Cap. 14.

Iudæus veneficus credit & baptizatur.

AG. 3.

non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do, simul & pedes ipsi fanos reddens: hoc fanè & iste hinc facit. Sciens enim nihil sibi argenti esse vel auri, ut hinc illius indigentia necessitatem consolari posset, herba, quæ in proximo erat, quantum ambabus manibus comprehendere posset, iussit homini accipere. Ille vero cum ignoraret, quænam esset causa, & quidnam hac re sibi vellet Apostolus, ac herbam, quantum totis manibus assequeretur, comprehendisset, ipse, facta duntaxat oratione ac signo Crucis, ipsam restituit, & protinus correptam herbam aurum esse ostendit, aurumque purissimum: atque hunc confestim tollere iussit, simulque & consilij inopiam ac desperationem ex præsentis egestate contractam dissolvere, & debita reddere, ac residua vitæ occasionibus providere, Deoque gratiarum actiones reddere. Quid igitur fieri posset, quod huic æquaretur miraculo? Siquidem in templi introitu forsitan & hic quodammodo fuerat Petro auxilio, & abundantiore ambo spiritus gratiam postularant: Hic autem solam Iohannis vim ac fortitudinem est intueri, quantaque erga Deum spiritus familiaritate ditatus sit.

Oratione & Crucis signo herbam Apostolus in aurum vertit, & creatoribus foliis iubet.

Cap. 15.

Sed hæc quidem exhibebat, dum adhuc in terra conuersaretur, errores abigens, & pietatis prædicationem disseminans, ac reuocans veritatem. Postquam autem omnes, quod suarum erat partium, Deo adduxerat, caelum quidem efficiens profcenium, terræ autem orbem theatrum, ac Angelos spectatores, qui

Psal. 18.

stupefacti erant ad decorem virtutis illius ac prudentiam, (Desiderabilia nanque super aurum & lapidem preciosum multum, ac dulciora super mel & fauum, erant doctrina ipsius diuina eloquia) ciuitatem egressus est, discipulis præcipiens, ut ligonem ac sarculum secum conferrent: ac protinus in montem quandam ascendens, vbi nunc huius templum extructum est eximia cum

Templum eximium in honorem S. Iohannis.

pulchritudinis, tum magnitudinis, stansque in ipso: Hic, inquit, filij mihi fudite. Deinde vbi se totum consignasset, ac dixisset, Et tu mecum esto Domine Iesu Christe: adstantibusque subiunxisset, Pax vobis, fratres: in foueam demisit pallium, & ipse quoque in eam descendit, ac corpore mediam obtinuit Asiam, vbi olim, qui è Græcanico cœtu erant, philosophabantur. Porro discipuli comas euellabant, genasque percutiebant, ac orationem miserabiliter deplorabant, pastorem, gubernatorem, seruatorem, denique eum, qui omnibus omnia erat, inclamabant. Deinde etiam ciuitatem accedentes, his, qui in ciuitate erant, manifestant id quod factum erat. Interim autem die illucescente, concurrunt ad monumentum, discere cupientes, num præceptor adhuc superiueret, & ouile

S. Iohannes viuis in foueam descendit.

acceserunt. Porro pastor nusquam comparebat, solæ iacebant crepidæ: is autem, qui has abiecerat, disparuerat. Discurrunt huc & illuc, quemadmodum hi, qui cum Eliseo erant, scrutantur, inuestigant, verum incassus efficitur ipsis labor. Deinde vix tandem illius vocis recordati: Si eum volo manere, donec veniam, quid ad te? ad mentem alacriorem redeunt. Et ille quidem Enoch & Elia Thebitæ coniungitur: hi autem à lamentis discedentes, Deum vniuersorum laudabant, qui suum dilectum ad eum magnificauerat.

In eius sepulchro corpus eius non inuenitur. 4. Reg. 2. Iohan. 21.

Hoc itaque die, quo hæc contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conuentus ex omni genere ac vniuersa ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinauit, minutus quidam puluis manat ac exoritur, cuius accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cum igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non facile exhauritur, sed quo amplius hauriunt, tanto magis manat, veluti perpetuus quidam thesaurus, qui simul & participantes reddit ditiores, ac seipso abundantior semper efficitur, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi: cum quo patri simul ac spiritui sancto gloria, imperium, honor & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Cap. 16.

Nota de puluere sepulchri eius.

Hoc itaque die, quo hæc contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conuentus ex omni genere ac vniuersa ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinauit, minutus quidam puluis manat ac exoritur, cuius accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cum igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non facile exhauritur, sed quo amplius hauriunt, tanto magis manat, veluti perpetuus quidam thesaurus, qui simul & participantes reddit ditiores, ac seipso abundantior semper efficitur, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi: cum quo patri simul ac spiritui sancto gloria, imperium, honor & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Hoc itaque die, quo hæc contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conuentus ex omni genere ac vniuersa ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinauit, minutus quidam puluis manat ac exoritur, cuius accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cum igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non facile exhauritur, sed quo amplius hauriunt, tanto magis manat, veluti perpetuus quidam thesaurus, qui simul & participantes reddit ditiores, ac seipso abundantior semper efficitur, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi: cum quo patri simul ac spiritui sancto gloria, imperium, honor & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Hoc itaque die, quo hæc contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conuentus ex omni genere ac vniuersa ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinauit, minutus quidam puluis manat ac exoritur, cuius accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cum igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non facile exhauritur, sed quo amplius hauriunt, tanto magis manat, veluti perpetuus quidam thesaurus, qui simul & participantes reddit ditiores, ac seipso abundantior semper efficitur, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi: cum quo patri simul ac spiritui sancto gloria, imperium, honor & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Hoc itaque die, quo hæc contigerunt, splendidus huic Theologo celebratur Ephesi conuentus ex omni genere ac vniuersa ætate, qui astrorum splendorem imitetur. Præterea in hoc sacro loco, ad quem hic cum pallio declinauit, minutus quidam puluis manat ac exoritur, cuius accedenti medelam ab omni morbo suppeditans. Cum igitur in nocturnis laudibus festi ipsius, ab his qui in eo ministrant, tradatur cœtibus ad hoc congregatis, non facile exhauritur, sed quo amplius hauriunt, tanto magis manat, veluti perpetuus quidam thesaurus, qui simul & participantes reddit ditiores, ac seipso abundantior semper efficitur, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi: cum quo patri simul ac spiritui sancto gloria, imperium, honor & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

SURIU

qber
Johannes
RVIII
5